

Тенденції розвитку особистості майбутнього вчителя іноземних мов у професійно орієнтованому середовищі ВНЗ лінгвістичного профілю (На прикладі Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов)

Людмила ВІНАРЕВА,

кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету англійської мови Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов,

Галина МАРЧЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов

Соціокультурні процеси, які відбуваються в світі, прагнення України інтегруватися у світовий та європейський культурний і науково-освітній простір актуалізують питання забезпечення кроскультурної комунікації. Вирішальна роль у цьому процесі належить учителю іноземної мови. Знання іноземної мови є сьогодні однією з ключових компетенцій, володіти якою має кожний фахівець, незалежно від сфери професійної діяльності. Фундамент володіння іншомовною компетентністю закладається у загальноосвітньому навчальному закладі, вчителів для якого готує, зокрема, Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов.

Нормативною базою функціонування інституту є Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах та інші директивні документи Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Основними нормативними документами, що визначають організаційні особливості підготовки фахівців на кожний навчальний рік, є Положення про організацію навчального процесу в Горлівському державному педагогічному інституті іноземних мов та його складова – Положення про організацію навчального процесу за кредитно-модульною системою навчання в Горлівському державному педагогічному інституті іноземних мов.

Система планування навчально-виховного процесу охоплює такі основні складові: робочі навчальні плани, графік навчального процесу, індивідуальні робочі плани професорсько-викладацького складу, індивідуальні навчальні плани студентів, плани роботи кафедр, факультету. Документами, які регламентують навчальний процес, є розклади навчальних занять, консультацій, розклади заліково-екзаменаційних сесій. Уся ця документація

розроблена у ГДПІІМ у повному обсязі і затверджена в установленому порядку. Контроль за виконанням нормативних вимог згідно з організацією навчального процесу здійснюють ректорат, деканати та навчально-науковий відділ інституту, проректор з навчальної роботи.

Кожного року складається план навчально-виховної роботи, що охоплює всі підрозділи інституту. Планові завдання конкретні, реальні й щороку виконуються. Планування виховної роботи відображається в планах роботи викладачів, кафедр, факультетів, інституту в цілому. Після закінчення навчального року всі структурні підрозділи проводять аналіз результативності виховної роботи. Питання навчально-виховної роботи постійно розглядаються на засіданнях кафедр, нарадах при ректорів інституту, виробничих нарадах, на засіданнях вчених рад факультетів, вченої ради інституту.

В інституті склалася система навчально-методичної роботи, яка здійснюється на рівні кафедр, усього навчального закладу. Працюють методичні підрозділи – методичні комісії кафедр, методична рада інституту. Така робота здійснюється на підставі планів і має системний характер. На обговорення виносяться важливі питання, що стосуються проблем оптимізації навчального процесу, формування базових і ключових компетенцій майбутніх учителів, організації самостійної роботи студентів, удосконалення форм і методів проведення підсумкового контролю, методичного забезпечення практичної підготовки студентів. На етапі впровадження кредитно-трансферної системи організації навчального процесу в інституті були розроблені основні підходи до структури залікових кредитів, визначені єдині вимоги до планування та методичного забезпечення навчальних курсів, встановлені

єдині критерії проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів, розроблена уніфікована система оцінювання знань.

Навчально-методичне забезпечення навчального процесу в інституті охоплює: навчально-методичні комплекси дисциплін, програми навчальних та виробничих практик, програми державних іспитів, засоби діагностики якості навчання.

Навчально-методичні комплекси дисциплін є узагальненою сукупністю всіх необхідних інформаційних, організаційних, методичних елементів, що забезпечують умови для опанування студентами змісту конкретної дисципліни. Вони розроблені для кожної навчальної дисципліни з урахуванням особливостей денної та заочної форм навчання. Обов'язкові компоненти комплексів (навчальна та робоча програми дисципліни, методичні рекомендації до практичних та лабораторних занять, виконання курсових робіт, завдання та рекомендації для самостійної роботи студентів) підготовлено відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Науково-методичне забезпечення навчального процесу представлено для кожної дисципліни у вигляді пакета, що вміщує навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, програми всіх видів практик, що передбачені навчальними планами, достатній фонд підручників і навчальних посібників, інструктивно-методичні матеріали до семінарських і практичних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи студентів, контрольні завдання для семінарських і практичних занять, комплексні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових та випускних кваліфікаційних і дипломних робіт. Зміст і форма пакета науково-методичного забезпечення відповідають вимогам, встановленим нормативними документами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Самостійна підготовка студентів охоплює різноманітні її види, зокрема самостійну підготовку під безпосереднім керівництвом викладача, самостійну роботу окремого студента або всієї академічної групи над загальним завданням без допомоги викладача; самостійну підготовку студента за індивідуальним планом; систему відпрацювання пропущених студентом тем і занять; завдання інформативного, репродуктивного та творчого рівнів, співвідношення яких визначається специфікою конкретної навчальної дисципліни, тощо. Необхідно зазначити, що протягом останніх років усі кафедри факультетів працюють над розробленням, оновленням і вдосконаленням забезпечення самостійної роботи студентів відповідними методичними матеріалами з професійної та практичної підготовки.

На основі нормативних навчальних програм кафедрами розроблено власні робочі програми

всіх дисциплін навчального плану. У робочих програмах є плани практичних, семінарських занять, списки рекомендованої основної та додаткової літератури та завдання для самостійної роботи студентів. Усі робочі програми навчальних дисциплін відповідають освітньо-професійній програмі спеціальності та освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця. Вони враховують сучасний рівень розвитку педагогічних, філологічних та інших соціально-гуманітарних наук. У кожній робочій програмі розкрито змістово-діяльнісну структуру модулів навчальної дисципліни. Серед навчальних елементів представлені види поточного та підсумкового контролю.

У програмах розподілено та унормовано навчальний матеріал, зазначено форми перевірки знань, подано критерії поточного і підсумкового оцінювання знань, умінь і навичок. Навчальний матеріал, відповідно до навчального плану підготовки фахівця, розподілено в цілому рівномірно з урахуванням збільшення обсягу професійно орієнтованих дисциплін та дисциплін спеціалізації на старших курсах.

Згідно з наказом по ГДПІМ №104 від 30 червня 2009 р. щодо адаптації викладання соціально-гуманітарних дисциплін іноземними мовами, відповідно до загальноєвропейської практики та положень Болонської декларації про забезпечення мобільності студентів, з 1 вересня 2009 р. на факультеті англійської мови розпочато викладання англійською мовою таких дисциплін: історії України, аналізу художнього тексту, логіки, історії педагогіки, методики викладання іноземних мов – як експеримент, у якому беруть участь майже 30% студентів факультету. Для цього розроблені тексти лекцій, семінарських занять, підібрана базова термінологія, підготовлені практичні завдання, основна і додаткова література, розроблені матеріали для самоконтролю та завдання для самостійної роботи, тести поточного і підсумкового контролю, методичні рекомендації. Викладачі готують навчальні посібники з означених курсів.

Аналіз результатів експериментальної роботи дає змогу виокремити такі позитивні аспекти діяльності кафедр: активізацію міжпредметних зв'язків, збільшення частки іноземної мови у навчальних планах, що сприяє вдосконаленню іншомовної компетенції майбутніх учителів, накопичення студентами знань у галузі порівняльної педагогіки, філології, літературознавства тощо.

Для активізації пізнавальної активності студентів, розвитку їхніх здібностей, задоволення потреб та інтересів викладачі кафедр факультетів дедалі більше застосовують новітні освітні технології: індивідуально-групові проекти, кейс-технології, драматизації, інформаційно-комунікаційні технології, створення ситуацій успіху, технології розвивального навчання, театралізацію «Лексі-шоу» («Lexi show»), технологію «Вивчай англійську мимохідь» («Pick up English»), театр читача «Reader's Theatre» тощо.

На зміну репродуктивним завданням з читання та письма іноземною мовою прийшли завдання творчого характеру, де необхідно висловити власну думку, дати оцінку, що розвиває аналітичне та критичне мислення, сприяє формуванню комунікативної компетенції майбутніх учителів.

На факультеті англійської мови здійснюється пілотування навчально-методичного комплексу «Inside Out» британського видавництва «Macmillan» з метою розвитку інтелектуальних можливостей студентів, забезпечення їхньої успішної діяльності у нестандартних ситуаціях. В експерименті беруть участь 17 академічних груп факультету. Спеціалізовані кафедри тісно співпрацюють з фахівцями Британської ради, які надають методичну допомогу шляхом проведення семінарів, зустрічей, майстер-класів для викладачів.

Широке застосування аудіо- та відеоматеріалів у навчально-виховному процесі ґрунтується на принципах системності й послідовності. Для аудіювання використовуються автентичні матеріали, починаючи з невеликих за обсягом текстів на початку навчання з поступовим переходом до активної участі у роботі клубу «English Cinema» (перегляд кінофільмів, драматизація побаченого) на старших курсах.

Налагоджено тісну співпрацю викладачів іноземних мов з викладачами інформатики, що знайшло своє відображення у розробленні завдань для самостійної роботи студентів за допомогою комп'ютерних технологій, створенні комп'ютерних уроків для загальноосвітніх шкіл, які студенти використовують під час педагогічних практик, застосуванні програми «Power Point» для презентацій результатів наукових досліджень: доповідей, курсових та дипломних робіт, використанні сайтів Cambridge, Nonstopenglish, English test, English learner, English online у підготовці до практичних занять з іноземної мови та ін.

Практична підготовка організується і проводиться відповідно до вимог навчальних планів і програм, нормативних документів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Проводження практики здійснюється за планами, розробленими на основі програм відповідно до змісту майбутньої професійної діяльності. Усі види практики проводяться згідно з графіком навчального процесу, затвердженим проректором, та відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України №93 від 08.04.93.

На основі освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки фахівця розроблено програми навчальних та виробничих практик. Вони визначають зміст та організаційні засади проведення практик, вимоги до ведення документації, порядок захисту звітів. Проводяться настановні та підсумкові конференції, за результатами практик на факультетах організуються презентації, виставки, практичні конференції.

Для студентів передбачені навчальна практика з загальної педагогіки (54 години – 1,5 кредиту), навчальна практика з методики виховної роботи (54 години – 1,5 кредиту), педагогічна практика у літніх оздоровчих дитячих центрах (162 години – 4,5 кредиту) і виробнича практика з виховної роботи, однієї іноземної мови та зарубіжної літератури (324 години – 9 кредитів) для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та виробнича практика з двох іноземних мов, зарубіжної літератури і виховної роботи (378 годин – 10,5 кредиту) для освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

Усі ці види практики студенти проходять у різних містах і селах України, а не тільки Донецької області, працюють з дітьми у літніх оздоровчих центрах Донецької, Запорізької областей, Автономної Республіки Крим, у Сполучених Штатах Америки. Керівництво Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов, деканати, керівники практики, кафедра педагогіки постійно отримують листи-подяки від оздоровчих центрів за якісну підготовку студентів до роботи зі школярами. Аналіз програм практики спеціальності показує, що вони в цілому відповідають вимогам нормативних документів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, освітньо-кваліфікаційній характеристиці та освітньо-професійній програмі підготовки.

Кафедрами розроблено та затверджено програми державної атестації для всіх спеціальностей за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями, тематику та методичні рекомендації щодо написання і захисту дипломних робіт.

Нормативно-правовими документами, що регламентують здійснення виховної роботи викладачами, кураторами, керівниками клубів та гуртків, є закони України «Про освіту», «Про мови», Національна доктрина розвитку освіти, Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти, Концепція національного виховання студентської молоді, Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, Концепція Державної програми роботи з обдарованою молоддю на 2006–2010 роки, Методичні рекомендації щодо планування виховної роботи зі студентами у вищих закладах освіти III–IV рівнів акредитації, положення, розроблені у ГДПІМ, зокрема Концепція з виховної роботи на 2007–2012 навчальні роки та комплексно-цільова програма виховання студентів.

Організація виховного процесу склалася в чітку систему, що забезпечує розвиток особистості студента через навчальну, позанавчальну і громадську діяльність. Важливою умовою забезпечення ефективності виховного процесу є його цілеспрямованість, в основі якої лежить педагогічне планування. Плановість забезпечує можливість передбачати результати не тільки аудиторної, а й позааудиторної діяльності студентів, надає виховній роботі систематичності та послідовності.

Напрями виховної роботи визначені основними потребами студентів, які необхідно задовольнити. Це потреби в спілкуванні, в пізнанні світу та себе в світі, в здоровому способі життя, художньо-естетичному сприйнятті себе, інших та довкілля, у творчій самореалізації, в інформації. Вихователі у своїй роботі виходять з того, що будь-яка потреба задовольняється лише у відповідній діяльності. Тому головним постулатом виховної роботи є «Виховна робота не для студентів, а самих студентів». Такий підхід допомагає студенткові самостійно формулювати проблеми й практично їх розв'язувати з позиції не лише фахівця, а й громадянина українського суспільства, патріота своєї держави.

Відповідно до цього планується робота з формування культури:

– **комунікативної** (урочиста церемонія посвячення в студенти; вечори-знайомства з групою; зустрічі працівників деканату та викладачів кафедр зі студентами у гуртожитках; День студента; вечір поезії німецьких класиків; дебют першокурсника; прощальний концерт студентів V курсу «Останній дзвоник»);

– **національної** (концерт до дня Святого Миколая «Від серця до серця» (благодійні заходи в інтернатах); екскурсії до музеїв міста Горлівки; Шевченківські свята; заходи, присвячені Дню матері, Дню Європи; бесіди про українську символіку);

– **громадянської, правової, ідейно-політичної** (святкування Дня міста Горлівки та Дня визволення Донбасу; зустрічі з юристами «Чи знаємо ми свої права та обов'язки?»; участь у святковому параді, присвяченому Дню Перемоги у боротьбі з фашистськими загарбниками; «круглий стіл» з питань інтеграції ГДПІМ у світовий та європейський освітній простір; кураторські години – зустрічі з працівниками правоохоронних органів та медичних установ);

– **екологічної** (природоохоронні заходи щодо благоустрою та очищення території інститутських будівель; конкурс «Хто в домі хазяїн?»; День довкілля для мешканців гуртожитків; День довкілля «Озирнись навколо себе»; випуск стіннівки «Екологія промислових міст» до Дня Землі; екскурсії до Донецького ботанічного саду, до Святогір'я; висаджування квітів на клумбах);

– **інтелектуальної** (конкурс студентських наукових робіт; предметні олімпіади (з педагогіки, з англійської, французької, німецької, іспанської та латинської мов); фоноконкурси з другої іноземної мови; конкурс перекладачів поетичних творів української та англійської літератури, виставка кращих перекладів; участь у тижні «Французька мова в Україні»; «Лексі-шоу»);

– **особистісного та професійного самовизначення** (захист проєктів «Вступ до професії»; святкування Дня працівників освіти; тиждень факультету англійської мови; день відкритих дверей; спільні засідання ради факультету, студентської ради та студклубу; ярмарок вакансій; професійно орієнтоване

анкетування; випуск тематичних стіннівок; участь у випуску газет «Nota Bene» та «Фактор успіху»; педагогічні майстерні; КВК);

– **валеологічної** (проведення спартакіади ГДПІМ; зустрічі з лікарями-наркологами, венерологами; організація перегляду відеофільмів, присвячених здоровому способу життя; інформаційні заходи, присвячені Всесвітньому дню боротьби зі СНІДом);

– **естетичної** (фотовиставка студентів і викладачів «Очима студента»; літературна вітальня; зустрічі з представниками УПЦ; відвідування музеїв, виставок, театрів).

На початку кожного навчального року деканат призначає кураторів курсів і кураторів академічних груп, у розкладі занять щомісяця передбачено кураторську годину. Систематично на засіданнях ради факультету заслуховуються питання щодо організації виховної роботи зі студентами, надається методична допомога кураторам академічних груп. Так, кафедрою педагогіки започаткована серія методичних рекомендацій «На допомогу кураторові академічної групи» (Т.В. Гринько, «Кіноклуб як засіб духовно-морального виховання студентів»; С.Е. Зябрева, «Методичні рекомендації для кураторів академічних груп з громадянського виховання студентів»; О.Р. Медведєва, «Естетичне виховання студентів»).

Залучення до наукових досліджень та стимулювання творчої діяльності студентів – ще один з напрямів виховної роботи. Так, у 2010 р. В.Ляпота (студентка I курсу) була залучена до тренінгової діяльності як волонтер-учитель англійської мови в рамках програми «Європейська волонтерська служба»; Ю.Кучеренко (IV курс) брала участь у семінарі в рамках «Майстерні громадської активності» у м. Донецьку, а також у семінарі проєкту Центру політичних студій «Вища політична школа»; І.Костарева (III курс) та Ю.Пономарьова (IV курс) отримали гранти на навчання у США за програмою Global Undergraduate Exchange Program; М.Воробкало і К.Капітула (V курс) вибороли відповідно 1-ше і 2-ге місця у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

Педагогічна практика є умовою розвитку у майбутніх учителів іноземної мови вміння здійснювати виховну роботу в загальноосвітніх навчальних закладах, вирішувати конкретні виховні завдання згідно з умовами педагогічного процесу, аналізувати рівень своєї компетентності як вихователя учнів для визначення завдань подальшої професійної освіти і самовдосконалення. У процесі педагогічної практики студенти вивчають окремі психічні функції, індивідуальні особливості школярів, їх міжособистісні відносини; оцінюють рівень сформованості класного колективу; навчаються визначати проблемні педагогічні ситуації і формулювати їх у вигляді виховних завдань, планувати, організовувати і реалізовувати виховну взаємодію на основі діагностики потреб учнів і активної їх участі

у проведенні виховного заходу, а також аналізувати його результати; виявляти проблеми в системі своєї професійної підготовки щодо реалізації виховної роботи у школі.

В основу реалізації програми професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови до виховної роботи покладено особистісно орієнтований підхід, що передбачає створення умов для максимального розвитку сутнісних сил особистості, її здібностей і інтересів шляхом забезпечення суб'єктної позиції студентів щодо навчально-виховного процесу вищого навчального закладу, подальшої освіти і самоосвіти.

У Концепції виховання дітей і молоді в національній системі освіти в розділі про особливості виховного процесу у вищому навчальному закладі зазначається, що вищі навчальні заклади мають здійснювати підготовку свідомої національної інтелігенції, сприяти оновленню та збагаченню інтелектуального генофонду нації, що забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів. Це повинно бути досягнуто через формування «Я-концепції» людини-творця на основі самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення студентів. Це є переконливим свідченням того, що позааудиторна робота студентів для професійно-особистісного становлення майбутнього фахівця, спроможного вирішувати найскладніші завдання суспільного життя, має важливе значення.

Особистісне та професійне становлення студента практично неможливе без залучення його до системи позааудиторної діяльності. Саме вона дає змогу відпрацювати різноманітні стратегії поведінки як на побутовому, так і на професійному рівнях. Специфіка ситуацій позааудиторної діяльності частково повторює ситуації, типові для майбутньої професійної діяльності, що дає можливість навчитися знаходити правильні рішення у міжособистісних відносинах. З огляду на це, позааудиторна виховна робота як необхідна складова загального процесу виховання особистості у ВНЗ при узгодженій взаємодії всіх суб'єктів педагогічного процесу скерована на ефективну організацію самостійної навчальної роботи студентів, цілеспрямовану організацію їх дозвілля, максимальне задоволення пізнавальних і культурних потреб, всебічний розвиток індивідуальних творчих здібностей як наслідок переходу до самовиховання.

Виховна робота об'єднує студентську спільноту на основі духовних інтересів, християнської моралі та патріотизму, є бар'єром для агресивного впливу зовнішнього середовища (низькопробних ЗМІ, некоректної реклами тощо). Одним із можливих шляхів вирішення цього завдання є створення соціально-педагогічних умов виховання студентів на основі органічної взаємодії навчальних і позааудиторних форм діяльності.

Позааудиторна робота є необхідною складовою навчально-виховного процесу, яка передбачає, що

студент самостійно займається виконанням навчальних і творчих завдань професійного характеру, а також професійною самоосвітою та самовдосконаленням.

Позааудиторна діяльність сприяє зміцненню колективу студентів, підсилює професійну спрямованість особистості, дає змогу формувати такі якості особистості, як ініціативність, відповідальність, патріотичність, громадянськість. Правильна організація позааудиторної діяльності ефективно впливає на формування соціально активної особистості майбутнього фахівця. Вона розширює ерудицію у сфері творчого самовияву, розкриває та активізує можливості індивіда, збагачує уявлення про картину світу, місце та роль людини в ньому, підвищуючи в такий спосіб рівень загальної та професійної культури.

Практичне спрямування підготовки фахівців потребує і передбачає орієнтацію на реальні вимоги сучасного ринку праці, вміння виживати, пристосовуватися та розвиватися в суворих умовах конкуренції. Саме це спонукало представників адміністрації, викладачів, кураторів академічних груп на основі співпраці зі студентами заради їхнього майбутнього стати справжніми партнерами, що допомогло перейти від суб'єкт-об'єктного підходу у виховній роботі до суб'єкт-суб'єктного. Про це свідчить діяльність студентської ради, роль і значення якої щорічно зростає з огляду на вимоги до студентського самоврядування та потребу розв'язання самими студентами конкретної проблеми в тій або іншій сфері діяльності. Спектр інтересів студентської ради дуже широкий: активізація інтересу студентів до навчання; участь у «Флешмоби», метою якого є пропаганда здорового способу життя та розвиток комунікативних навичок; участь у міській акції «Озеленімо наше місто разом», у щорічній Всеукраїнській благодійній акції, спрямованій на надання фінансової допомоги новонародженим дітям з різними вадами, у соціальній акції до Міжнародного дня боротьби зі СНІДом; організація урочистостей до Свята працівників освіти та Міжнародного дня студентів тощо.

Значна увага приділяється збереженню історичних і створенню нових традицій інституту, вихованню поваги до культурних традицій навчального закладу, до його символіки: прапора, гімну, герба. Так, святкуванню 70-річчя створення ГДПІМ (жовтень 2009 р.) передувала серйозна та копітка робота. Студенти ознайомилися з історією навчального закладу, історією підготовки фахівців, зустрічалися з викладачами-ветеранами, готували святкові газети, стіннівки. Були проведені конкурси на кращу пісню, кращий вірш. Відбулися зустрічі випускників, що стали вже гарною традицією.

Успіх у багатогранній виховній роботі забезпечує тісна співпраця з багатьма державними, громадськими організаціями і установами, серед яких відділ у справах сім'ї та молоді Горлівської міської ради, Центр соціальних служб молоді, служба у справах неповнолітніх.

Поаудиторна робота стимулює формування особистості майбутнього фахівця в контексті професіоналізації всіх виховних впливів на студентів. Реалізація завдань навчально-виховного процесу неможлива без безпосереднього педагогічного керівництва, яке відбувається завдяки інституту кураторів академічних груп.

Серед основних форм виховної роботи кураторів є кураторські години, які охоплюють проведення бесід («Проведення вільного часу студентів», «Яким має бути сучасний учитель іноземної мови», «Життя молоді у Німеччині та Україні»), «круглих столів», дискусій («Моя майбутня професія – призначення чи необхідність?»), інших заходів виховного впливу в студентських аудиторіях і гуртожитку (із залученням фахівців різного профілю); культпоходи історичними місцями рідного краю, відвідування музеїв (Горлівського художнього музею, Музею історії міста, мініатюрної книги, Василя Стуса), виставок, театрів; індивідуальну виховну роботу зі студентами з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

Особлива увага при підготовці фахівців приділяється студентам пільгових категорій (сиротам, інвалідам). Представники деканату, куратори академічних груп систематично, цілеспрямовано проводять виховну роботу серед студентів цих категорій, цікавляться умовами їхнього проживання, станом здоров'я, допомагають розв'язати проблеми, які виникають у студентів, контролюють їхню успішність. Усім студентам, які мають дітей, призначена соціальна допомога.

Майбутні викладачі англійської мови залучені до волонтерської роботи в школі-інтернаті №1 (м. Горлівка), де вони проводять різноманітні заходи.

У гуртожитку плідно працює рада гуртожитку, яка контролює побут та дозвілля мешканців. Серед форм виховної роботи у гуртожитку можна виокремити такі, як кіноклуб, бесіди, частування, соціальні проекти («Зателефонуй бабусі»), виставки.

Отже, можна стверджувати, що протягом останнього десятиріччя у Горлівському державному педагогічному інституті іноземних мов окреслилися і розгортаються тенденції гуманізації і демократизації освітнього процесу, впроваджуються особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний підходи на основі органічного поєднання загальнолюдських і національних цінностей, принципів культуровідповідності та інтеркультурності, участі у процесах міжнародної і міжвузівської інтеграції, активізуються міжпредметні зв'язки, використовуються інноваційні форми і методи професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов.

Анотації

Людмила ВІНАРЕВА, Галина МАРЧЕНКО
Тенденції розвитку особистості майбутнього вчителя іноземних мов у професійно орієнтованому середовищі ВНЗ лінгвістичного профілю (На прикладі Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов)

У статті розглядаються тенденції розвитку особистості майбутнього вчителя іноземних мов у професійно орієнтованому середовищі вищого педагогічного навчального закладу лінгвістичного профілю. Схарактеризовано конкретні шляхи реалізації завдань, які ставлять життя і держава перед системою професійної підготовки педагогічних кадрів.

Ключові слова: учитель іноземної мови, навчальна діяльність, аудиторна і позааудиторна виховна робота, новітні освітні технології.

Людмила ВІНАРЕВА, Галина МАРЧЕНКО
Тенденции развития личности будущего учителя иностранных языков в профессионально ориентированной среде высшего педагогического учебного заведения лингвистического профиля (На примере Горловского государственного педагогического института иностранных языков)

В статье рассматриваются тенденции развития личности будущего учителя иностранных языков в профессионально ориентированной среде высшего педагогического учебного заведения лингвистического профиля. Охарактеризованы конкретные пути решения задач, которые ставят жизнь и государство перед системой профессиональной подготовки педагогических кадров.

Ключевые слова: учитель иностранного языка, учебная деятельность, аудиторная и внеаудиторная воспитательная работа, новейшие образовательные технологии.

Lyudmyla VINAREVA, Galyna MARCHENKO
Trends in the development of future teachers of foreign languages in a vocational-oriented environment of higher educational institutions linguistic profile (on the example of the Horlivka state pedagogical institute of foreign languages)

The article highlights trends in the development of future teachers of foreign languages in a vocational-oriented environment of higher educational institutions linguistic profile and characterizes specific ways to implement tasks that brings life and state of the system of training teachers.

Keywords: foreign language teacher, learning activities, outside of class and education work, new educational technologies.